

Motion till riksdagen 2009/10:Kr222

av **Monica Green och Carina Ohlsson (s)**

Förebyggande arbete i frivilligorganisationer och kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet och vikten av förebyggande arbete i frivilligorganisationer och i kommuner.

Motivering

Många vuxna klarar inte av att vara förebild för sina barn och ungdomar. Cirka 385 000 svenska barn lever i hem där föräldrarna dricker för mycket. Vart femte barn lever i ett hushåll där en vuxen har förhöjd konsumtion av alkohol, så kallat riskbruk. Värst är det bland de ensamstående papporna. Där är andelen vart fjärde barn, enligt en rapport från Folkhälsoinstitutet.

Folkhälsoinstitutet har gått igenom forskning för att se hur barn påverkas i längden av föräldrars riskbeteende. Resultaten talar för att allvariga alkoholproblem i familjen medför hälsorisker för barnen men att risken, alkoholproblem undantaget, inte behöver bestå i vuxen ålder. Det är tydligt att ju fler svagheter familjen har, desto större risk för att föräldrarnas drickande kan påverka barnen negativt.

En kommande rapport från Folkhälsoinstitutet slår fast att andelen unga män som dricker så mycket alkohol att de riskerar att bli beroende har fyrdubblats på fyra år, så kallat ”riskbruk”. Samtidigt ökar de alkoholrelaterade skadorna. Men de senaste fyra åren har faktiskt den totala alkoholkonsumtionen minskat. Det visar siffror från Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (Sorad).

Anledningarna till att konsumtionen stigit sedan 1995 är samma som Folkhälsoinstitutet pekar på som orsak till tilltagande ”riskbruk”; tillgänglighet.

Fel! Okänt namn på

Sorad skriver att en markant ökad alkoholkonsumtion efter år 2000 inte varit oväntad mot bakgrund av lördagsöppet på Systemet, ökade införelsekvoter och stigande köpkraft. Folkhälsoinstitutet presenterar även fler serveringstillstånd, ökade öppettider på krogarna och mer marknadsföring riktad till unga som anledningar till det stigande riskbruket.

Under ungdomars fritid kan det hända mycket eftersom det är där som vuxenkontroll ofta saknas. Riskerna i form av till exempel tobak, alkohol, droger, sexualitet, våld, spel- och Internetberoende, riskfyllda kontakter, brottsutsatthet och asociala grupperingar ökar om det inte finns vuxna i närheten.

Utvecklingen under ungdomsåren får tydliga konsekvenser för hur det går senare i livet med stor ”kostnad” i vid bemärkelse för såväl den enskilde som samhället om det går snett. Men det betyder inte att man behöver oroa sig för alla unga – de flesta som provar gränser över det socialt acceptabla gör det tillfälligt. Det är få som begår många brott – uppskattningsvis cirka fem procent svarar för hälften av brottsligheten bland ungdomar (Brårappport 2003:5). De som fastnar i kriminalitet och missbruk debuterar och befäster oftast problemen under ungdomsåren (Andershed & Andershed 2005).

I skenet av detta behövs, som ett komplement till en restriktiv alkoholpolitik, en ny satsning på frivilligorganisationer, föreningar och kommunernas förebyggande arbete. Alkohol fria mötesplatser och aktiviteter såsom fritidsgårdar, parklek och drogfria danser är viktiga inslag. För att klara det behövs det nya former för att pengarna ska komma dit de gör största nyttan.

Idrottsrörelsen, folkbildningen och trossamfunden har ett grundläggande ekonomiskt stöd från samhället och bildar själva myndighet för fördelning av detta stöd.

Något motsvarande grundstöd finns inte för övriga folkrörelser. Den modell som ligger till grund för idrottsrörelsen, folkbildningen och trossamfunden borde därför uppmärksammas mera och skulle kunna fungera som förebild även för andra folkrörelser resursfördelning.

Stockholm den 28 september 2009

Monica Green (s)

Carina Ohlsson (s)